7-6

Na osnovu člana 16. stav (4) Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10 i 3/23), na prijedlog Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 73. sjednici, održanoj dana 21.03.2025. godine, d o n o s i

Z A K L J U Č A K

I.

Prihvata se Mišljenje Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona, broj: 18/01-02-3694-2/25 od 13.03.2025. godine, a u vezi sa Inicijativom Selvedine Sarajlić Spahić, poslanice u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona, za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona.

II.

Zaključak sa Mišljenjem iz tačke I. ovog zaključka, upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- 01- 1492 /25
Datum, 21.03.2025. godine
Zenica

PREMIJER
Nezir Pivić

DOSTAVLJENO:
1x Kantonalna uprava za inspekcijske poslove,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA-DOBOJ CANTON
CANTON ADMINISTRATION FOR INSPECTION AFFAIRS

Broj: 18/01-02-3694-2/25
Zenica, 13.03.2025. godine

Zeničko-dobojski kanton
n/r Premijera Vlade

Stručna služba Vlade
n/r Sekretara Vlade

PREDMET: Mišljenje na Inicijativu za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona; *dostavlja se-*
Veza: Akt broj:02-1-02-3694-1/25 od 07.03.2025. godine

Poštovani,

Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona, u daljem tekstu: Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona je aktom broj i datum veze, dostavila akt Stručne službe Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, broj:01-02-3694/25 od 03.03.2025. godine, putem kojeg Selvedina Sarajlić Spahić, poslanica u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona podnosi Inicijativu za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" boj: 6/11,15/21 i 18/24).

U obrazloženju Inicijative kojom se predlaže donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona, je navedeno da se razlozi za donošenje ovog zakona temelje na postojećem zakonodavnom okviru na nivou Federacije BiH, kantona i EU. EU Regulativa br. 178/2002 postavlja principe sigurnosti hrane "od njive do stola", osiguravajući da svi akteri u prehrambenom lancu snose odgovornost za sigurnost proizvoda. Ovaj pravni okvir zahtijeva implementaciju preventivnih mjera i efikasan inspekcijski nadzor, što se prenosi na nacionalne i kantonalne nivoe. Federalni zakon o inspekcijama jasno definiše ulogu inspektora za hranu, kao i organizacionu strukturu koja uključuje Federalni inspektorat za hranu. Harmonizacija zakonodavstva na kantonalnom nivou s federalnim i EU standardima ključna je za osiguranje konzistentnog pristupa sigurnosti hrane. Inspektorat za hranu bi također osigurao bolje provođenje postojećih zakona kroz jasnu organizacionu strukturu i specijalizirani kadar. Uvođenje inspektorata za hranu olakšalo bi saradnju sa EU institucijama i osiguralo pristup fondovima za sigurnost hrane. Pravna osnova osigurava legitimnost prijedloga, čime se garantuje njegovo efikasno provođenje. Također, ovim Zakonom se omogućava inspektoru za hranu da ima potrebne ovlasti za preduzimanje upravnih i prekršajnih mjera prema subjektima koji krše zakon. Ovo uključuje i obavezu inspektora da obavještavaju javnost o rizicima vezanim za nesigurnu hranu. Pravna osnova pruža okvir za sistematski nadzor nad cijelim lancem ishrane, uključujući proizvodnju, distribuciju i prodaju hrane.

Prijedlog se temelji na slijedećim zakonima i propisima:

- EU legislativa o sigurnosti hrane (Regulativa (EZ) br. 178/2002) koja postavlja principe sigurnosti hrane "od njive do stola".
- Zakon o inspekcijama Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 73/14 i 19/17 - odluka US) (Članovi 23, 24 i 25), koji definiraju inspektore za hranu na federalnom nivou.

Imajući u vidu da se predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona neposredno odražava na vitalni interes Kantona, te kako se ne radi o većim izmjenama i dopunama ovog Zakona jer nije u pitanju složen i obiman zakon, predlaženo je, da se predmetni Zakon u formi prijedloga pretrese po skraćenom postupku shodno odredbi člana 140. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona – Četvrti prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 5/24).

U vezi gore navedenog obrazloženja predmetne Inicijative ukazuje se na slijedeće:

Zakon o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona, ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" boj: 6/11,15/21 i 18/24), propisuje inspekcije koje se nalaze u sastavu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, te je evidentno da sastavu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove nije kantonalna inspekcija za hranu.

Stim u vezi, ukazuje se na činjenicu da Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, putem sanitarne inspekcije, pored poslova sanitarne inspekcije vrši i kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i vode.

Međutim, imajući u vidu da je u posljednje vrijeme došlo do proširenja nadležnosti iz oblasti sanitarne inspekcije zbog izmjena zakonske regulative na višim nivoima vlasti, a posebno donošenjem Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje („Službene novine Federacije BiH“, broj 38/22), uveliko je povećan obim poslova sanitarne inspekcije, zbog čega je otežano adekvatno i sistemski odgovriti na potrebe iz nadležnosti koje se odnose na zdravstvenu ispravnost hrane i vode.

Shodno navedenom, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, uvažavajući podnesenu inicijativu i razloge navedene u obrazloženju iste, cijeni da je podnesena inicijativa prihvatljiva.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Besim Spahić

Dostavljeno:
2x Naslovu
1x Stručna služba Skupštine
n/r Sekretara
1x a/a

193/25

01-1/10.3.25

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
VLADA
Stručna služba Vlade

Bosnia and Herzegovina
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
ZENICA-DOBOJ CANTON
GOVERNMENT
Expert Service of the Government

Broj: 01-02-3694-1/25
Zenica, 07.03.2025. godine

KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
N/R DIREKTORA

PREDMET: Mišljenje o Inicijativi Selvedine Sarajlić Spahić, poslanice u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona, za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojski kantona *traži se...*

Stručna služba Skupštine Zeničko-dobojskog kantona je, aktom broj: 01-02-3694/25 od 03.03.2025. godine, dostavila Vladi Zeničko-dobojskog kantona Inicijativu Selvedine Sarajlić Spahić, poslanice u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojski kantona, radi davanja mišljenja Vlade shodno odredbama člana 111. i 112. a u vezi sa članom 152.stav 1. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona.

Navedeni **Inicijativa za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspecijama Zeničko-dobojskog kantona, prosljeđuje vam se na nadležno postupanje, te je potrebno da** u skladu sa odredbama Poslovnika o radu Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/21**) dostavite prijedlog zaključka sa mišljenjem, radi razmatranja istog na sjednici Vlade Kantona.**

Aktom Stručne službe Skupštine traženo je da se u propisanom roku od 30 dana dostavi mišljenje Vlade povodom podnesene Inicijative, te navedeno treba imati u vidu prilikom pripreme mišljenja i dostavljanja materijala radi razmatranja na sjednici Vlade.

Prilog:
- Kao u tekstu

S poštovanjem,

SEKRETAR VLADE
Nedžad Mulagić

Dostavljeno:
1x Naslovu,
1x Premijeru (na znanje),
1x a/a.

SC.S

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
SKUPŠTINA
- Stručna služba -

Bosnia and Herzegovina
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
ZENICA-DOBOJ CANTON
CANTON ASSEMBLY

04 -03- 2025

05 -03- 2025

Broj: 01-02-3694/25
Zenica, 03.03.2025. godine

05 Ljerkovac

- **VLADA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA**
  - **n/r premijera Kantona**
  - **n/r sekretara Vlade**

- **ZAKONODAVNO-PRAVNA KOMISIJA SKUPŠTINE-svim članovima**
  putem Odjeljenja za poslove radnih i drugih tijela Skupštine i radno-pravne poslove-04

PREDMET: Inicijativa Selvedine Sarajlić Spahić, poslanice u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona – *dostavlja se*

U prilogu ovog dopisa, shodno odredbi člana 112. stav 1. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona - Četvrti prečišćeni tekst («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona», broj: 5/24), **dostavljamo Vam na mišljenje Inicijativu Selvedine Sarajlić Spahić, poslanice u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona, za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 6/11, 15/21 i 18/24)** koju je imenovana pokrenula i također predala u pisanoj formi na **36.** sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona održanoj dana **25.02.2025. godine,** u okviru predtačke dnevnog reda: „Postavljanje poslaničkih pitanja i pokretanje inicijativa".

S tim u vezi, podsjećamo da je odredbom člana 111. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, propisano sljedeće: *„Inicijativu za donošenje zakona može pokrenuti **svaki poslanik Skupštine**, radno tijelo Skupštine, Vlada, ministarstva i ostali kantonalni organi, kantonalna javna preduzeća i druga pravna lica, općinska vijeća, kao i građani i njihova udruženja".*

Članom 112. stav 1. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona propisano je da inicijativu za donošenje zakona predsjedavajući dostavlja Zakonodavno-pravnoj komisiji Skupštine i Vladi Kantona na mišljenje.

Molimo Vas da nam u propisanom roku od 30 dana, shodno odredbi člana 112. stav 2. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, dostavite mišljenje povodom navedene inicijative poslanice Sarajlić Spahić, kako bi se se po istoj mogla nastaviti provoditi odgovarajuća propisana procedura.

S poštovanjem,

SEKRETAR
Ibrahim Aydagić

PRILOZI: Izvod iz transkripta sa 36. sjednice Skupštine u kojem je sadržana inicijativa poslanice Sarajlić Spahić i inicijativa predata u pisanoj formi

DOSTAVLJENO:
3x Naslovu
1x Svim poslanicima Skupštine/**(skenirano na e-mail adrese) /05-03**
1x U spis predmeta/**05-02 „R"**

C.46/15

IZVOD IZ TRANSKRIPTA SA 36. SJEDNICE SKUPŠTINE ODRŽANE 25.02.2025. GODINE U KOJEM JE SADRŽANA POSLANIČKA INICIJATIVA POSLANICE SELVEDINE SARAJLIĆ SPAHIĆ

Pozdravljam predsjedavajućeg, dopredsjedavajuće, kolege, goste, medije. Koristim priliku da podnesem inicijativu za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekciji Zeničko-dobojskog kantona. S obzirom da nisam dobila odgovor na moju inicijativu da se u Zakon o inspekcijama uvrsti inspektor za hranu, podnosim inicijativu o izmjenama i dopunama ovog Zakona. Cijeneći značaj i važnost inspekcijskih organa u našem Kantonu i sigurnost hrane kao ek ... koja je ključna za zaštitu javnog zdravlja i jačanja povjerenja potraž ... potrošača i podršku ekonomskom razvoju. Hrana kontaminirana mikrobiološkim, hemijskim i fizičkim agensima može ug ... uzrokovati ozbiljne zdravstvene pro ... probleme uključujući epidemije bolesti koje se prenose hranom. Ovdje sam, da ne elaboriram, na nekoliko stranica navela pravne okvire, dobre prakse, postojeće praznine u inspekcijskom radu, koji će efekti biti uvođenjem ovog inspektorata, koje su nadležnosti ove inspekcije, s kojim izazovima i rizicima će se susreći ... susresti, ovaj, formiranje ove inspekcije, koji su izvori finansiranja, kao što sam rekla koji su očekivani rezultati i u prilogu sam navela kako bi trebale izgledati izmjene i dopune Zakona uz obrazloženje i sve ću u pisanoj formi predati Stručnoj službi Skupštine.

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
Selvedina Sarajlić Spahić
Zastupnica u skupštini Zeničko-dobojskog kantona

Zenica, 25.02.2025. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FERDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTONA
n/r Predsjedavaći Skupštine Zeničko-dobojskog kantona
n/r Premijer Vlade Zeničko-dobojskog kantona

PREDMET: Inicijativa za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog Kantona; *dostavlja se-*

Poštovani,

Cijeneći značaj i važnost inspekcijskih organa u našem kantonu, u skladu sa članom 65. i 111. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona - Četvrti prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 5/24) pokrećem inicijativu za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kntona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 6/11, 15/21 i 18/24), s ciljem uvođenja Inspektorata za hranu.

Naime, sigurnost hrane ključna je za zaštitu javnog zdravlja, jačanje povjerenja potrošača i podršku ekonomskom razvoju. Hrana kontaminirana mikrobiološkim, hemijskim ili fizičkim agensima može uzrokovati ozbiljne zdravstvene posljedice, uključujući epidemije bolesti koje se prenose hranom. Kantonalni inspektorat za hranu omogućio bi uspostavu sistematskog pristupa nadzoru sigurnosti hrane. Postojeće strukture inspekcija često nisu u mogućnosti pokriti sve aspekte prehrambenog sektora, posebno s porastom malih proizvođača i specijaliziranih prehrambenih proizvoda. Osnivanje inspektorata osiguralo bi bolje praćenje malih i srednjih proizvođača, koji su često izvan dosega trenutnih inspekcija. Kantonalni inspektorat za hranu također bi omogućio brži odgovor na hitne situacije, poput povlačenja nesigurnih proizvoda s tržišta. Osim toga, pružio bi podršku proizvođačima kroz edukaciju i savjetovanje o zakonodavnim zahtjevima. Ovo je ključan korak ka harmonizaciji inspekcijskih standarda sa zakonodavstvom drugih kantona i EU. Također bi unaprijedio saradnju između kantonalnih, federalnih i međunarodnih institucija. Kroz preventivne mjere, inspektorat bi mogao smanjiti troškove vezane za liječenje bolesti uzrokovanih hranom. Uz bolju inspekcijsku pokrivenost, povećala bi se transparentnost i povjerenje potrošača. Na taj način bi se omogućilo bolje upravljanje rizicima u lancu ishrane. Konačno, formiranje inspektorata doprinijelo bi povećanju konkurentnosti lokalnih proizvođača na domaćem i međunarodnom tržištu.

- ***Pravni okvir***

Inicijativa za formiranje kantonalnog inspektorata za hranu temelji se na postojećem zakonodavnom okviru na nivou Federacije BiH, kantona i EU. EU Regulativa br. 178/2002 postavlja principe sigurnosti hrane "od njive do stola", osiguravajući da svi akteri u prehrambenom lancu snose odgovornost za sigurnost proizvoda. Ovaj pravni okvir zahtijeva implementaciju

preventivnih mjera i efikasan inspekcijski nadzor, što se prenosi na nacionalne i kantonalne nivoe. Federalni zakon o inspekcijama jasno definiše ulogu inspektora za hranu, kao i organizacionu strukturu koja uključuje Federalni inspektorat za hranu. Kantonalni zakoni o inspekcijama, poput onih u Tuzlanskom kantonu, već uključuju specifične odredbe za inspekciju hrane. Harmonizacija zakonodavstva na kantonalnom nivou s federalnim i EU standardima ključna je za osiguranje konzistentnog pristupa sigurnosti hrane. Inspektorat bi također osigurao bolje provođenje postojećih zakona kroz jasnu organizacionu strukturu i specijalizirani kadar. Uvođenje inspektorata olakšalo bi saradnju sa EU institucijama i osiguralo pristup fondovima za sigurnost hrane. Pravna osnova osigurava legitimnost prijedloga, čime se garantuje njegovo efikasno provođenje. Također omogućava inspektoratu da ima potrebne ovlasti za preduzimanje upravnih i kaznenih mjera prema subjektima koji krše zakon. Ovo uključuje i obavezu inspektora da obavještavaju javnost o rizicima vezanim za nesigurnu hranu. Pravna osnova pruža okvir za sistematski nadzor nad cijelim lancem ishrane, uključujući proizvodnju, distribuciju i prodaju hrane.

Prijedlog se temelji na sljedećim zakonima i propisima:

- EU legislativa o sigurnosti hrane (Regulativa (EZ) br. 178/2002) koja postavlja principe sigurnosti hrane "od njive do stola".(https://op.europa.eu/hr/web/who-is-who/organization/-/organization/SANTE)
- Zakon o inspekcijama Federacije BiH (Članovi 23, 24 i 25), koji definira inspektore za hranu na federalnom nivou.

➢ ***Dobre prakse***

Analiza praksi u Tuzlanskom kantonu, Kantonu Sarajevo i Republici Srpskoj pokazuje različite pristupe organizaciji inspekcija za hranu. Tuzlanski kanton ima jasno definisane odredbe za inspekciju hrane u svom zakonu o inspekcijama. Kantonalni inspektorat također provodi preventivne mjere i predlaže izmjene zakona kako bi unaprijedio sigurnost hrane. U Kantonu Sarajevo, iako zakon ne precizira specifične inspektore za hranu, Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije obavlja relevantne poslove.

Ovaj inspektorat provodi analize i izvještaje o stanju sigurnosti hrane te sarađuje s drugim institucijama. U Republici Srpskoj, inspektori za hranu imaju specifične ovlasti u oblasti spoljnotrgovinskog i unutrašnjeg nadzora. EU standardi dodatno zahtijevaju visok nivo transparentnosti i koordinacije između različitih nivoa vlasti. Dobre prakse uključuju i edukaciju inspektora te korištenje savremenih tehnologija za praćenje i nadzor nad sigurnošću hrane. Osnivanje kantonalnog inspektorata u našem kantonu omogućilo bi implementaciju ovih dobrih praksi i njihovo prilagođavanje lokalnim potrebama.

➢ ***Postojeće praznine u inspekcijskom nadzoru***

Postojeće praznine u inspekcijskom nadzoru predstavljaju značajan rizik za sigurnost hrane u kantonu. Sanitarni i veterinarski inspektori trenutno pokrivaju samo određene aspekte nadzora, ostavljajući praznine u kontroli malih proizvođača, preradnih objekata i materijala u dodiru s hranom. Nedovoljna inspekcijska pokrivenost rezultira slabijim praćenjem zdravstvene ispravnosti hrane na tržištu. Povećanje broja subjekata u prehrambenom sektoru dodatno komplikuje situaciju.

Kantonalni inspektorat omogućio bi specijalizirani nadzor, smanjujući rizik od nesigurne hrane na tržištu.

Inspektorat bi omogućio sistematsko praćenje i prevenciju rizika, što bi doprinijelo smanjenju broja zdravstvenih incidenata. Kroz edukaciju i savjetovanje, inspektorat bi također podržao subjekte u poslovanju s hranom, pomažući im da ispune zakonske zahtjeve. Ovaj korak osigurao bi veću transparentnost i povjerenje potrošača. Uvođenje inspektorata također bi omogućilo bolju koordinaciju sa drugim inspekcijskim tijelima, osiguravajući efikasniju implementaciju zakona.
Trenutni inspekcijski nadzor sigurnosti hrane nije adekvatno prilagođen kompleksnosti prehrambenog sektora u kantonu.

Sanitarni i veterinarski inspektori pokrivaju samo dio nadzora nad hranom, što rezultira:

- Nedovoljnom kontrolom malih proizvođača i preradnih objekata.
- Ograničenom inspekcijom materijala koji dolaze u kontakt s hranom.
- Nedostatkom sistemskog praćenja zdravstvene ispravnosti hrane na tržištu.

- **Povećanje proizvodnje i prometa hrane**

Razvoj prehrambenog sektora i povećanje broja subjekata u poslovanju s hranom zahtijeva specijaliziranu inspekciju kako bi se osigurala zdravstvena ispravnost hrane.

- **Harmonizacija sa standardima drugih kantona i EU**

Formiranje inspektorata za hranu osigurava usklađenost sa zakonodavstvom drugih kantona i standardima EU, što je ključno za regionalnu suradnju i integraciju u EU standarde.

➢ ***Nadležnosti kantonalnog inspektorata za hranu***

Kantonalni inspektorat za hranu bio bi organiziran kao specijalizirano tijelo unutar kantonalne uprave za inspekcijske poslove, s jasnom hijerarhijom i definisanim nadležnostima.Tim inspektora bio bi podijeljen prema specifičnim oblastima, uključujući inspekciju proizvodnje hrane, prerade, distribucije i ugostiteljstva. Svaka oblast imala bi nadležnog inspektora sa specijaliziranim znanjima i vještinama. Inspektorat bi također imao administrativno-tehničku podršku za obradu podataka, logistiku i komunikaciju s javnošću. Tehnološka oprema, poput mobilnih laboratorija, osigurala bi brze analize uzoraka na terenu. Inspektorat bi bio odgovoran za redovne inspekcije, hitne intervencije, uzorkovanje i analize hrane, kao i za praćenje usklađenosti subjekata sa zakonodavstvom. Uspostavili bi se protokoli za inspekcije, koji uključuju procedure prijave, inspekcijskog nadzora, izvještavanja i sankcionisanja. Organizacija inspektorata bila bi u skladu sa EU standardima, uključujući transparentnost rada, što bi uključivalo redovne izvještaje javnosti o stanju sigurnosti hrane. Također bi se osigurala stalna edukacija inspektora kako bi bili u toku s najnovijim trendovima i tehnologijama u sigurnosti hrane.
Kantonalni inspektorat za hranu bio bi nadležan za:

- Kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane u proizvodnji, preradi, skladištenju i prometu, osim u objektima pod nadzorom veterinarske inspekcije.
- Nadzor nad materijalima u kontaktu s hranom u proizvodnji i distribuciji.
- Praćenje higijenskih uvjeta u objektima za proizvodnju i prodaju hrane.
- Prevenciju rizika i poduzimanje mjera za sprečavanje povrede zakona o sigurnosti hrane.
- Kontrolu deklariranja i označavanja hrane, u skladu sa zakonskim propisima.

- Provođenje edukacija i savjetovanja za subjekte u poslovanju s hranom radi podizanja svijesti o sigurnosti hrane.

➢ ***Izazovi i rizici***

Osnivanje kantonalnog inspektorata za hranu suočilo bi se s nekoliko izazova i rizika. Prvi izazov bio bi osiguranje adekvatnih finansijskih sredstava za formiranje i operativne troškove inspektorata. Oprema, obuka inspektora i održavanje laboratorija zahtijevali bi značajna ulaganja.

Drugi izazov bio bi regrutovanje kvalifikovanog osoblja, s obzirom na specifične zahtjeve za znanjima iz oblasti hemije, mikrobiologije i sigurnosti hrane.

Također postoji rizik od nedovoljne koordinacije između inspektorata i drugih nadležnih tijela, što bi moglo dovesti do preklapanja nadležnosti ili neefikasnosti. Implementacija novih tehnologija za inspekciju i nadzor mogla bi naići na otpor kod osoblja koje nije dovoljno obučeno za njihovo korištenje.

Rizik je i nedovoljna podrška lokalnih subjekata u poslovanju s hranom, koji bi mogli smatrati inspektorat dodatnim administrativnim opterećenjem. Pored toga, postojala bi potreba za usklađivanjem sa zakonodavstvom EU i federalnim zakonima, što zahtijeva stalnu edukaciju i prilagodbu procedura. Potencijalni rizici uključuju i politizaciju inspektorata, koja bi mogla ugroziti njegovu nezavisnost i transparentnost. Konačno, uspjeh inspektorata ovisio bi o podršci javnosti, što zahtijeva kontinuiranu komunikaciju i edukaciju građana o njegovom značaju.

➢ ***Izvori finansiranja***

- Budžet kantona.
- Prikupljanje naknada za inspekcijske preglede i izdavanje dozvola.
- Mogućnost apliciranja za sredstva iz EU fondova za sigurnost hrane.

➢ ***Očekivani rezultati***

Osnivanje kantonalnog inspektorata za hranu donosi višestruke koristi lokalnoj zajednici, počevši od zaštite zdravlja stanovništva. Sigurnija hrana smanjuje učestalost bolesti povezanih s hranom, čime se smanjuju i troškovi zdravstvene zaštite.

Lokalni proizvođači hrane imali bi pristup boljoj podršci i edukaciji, što bi povećalo kvalitet njihovih proizvoda i olakšalo im ulazak na tržište. Inspektorat bi osigurao transparentnost u poslovanju s hranom, povećavajući povjerenje potrošača. Povećanjem sigurnosti hrane, kanton bi postao atraktivniji za turiste i investitore, posebno u prehrambenom sektoru.

Lokalna zajednica također bi imala koristi od bolje informisanosti o sigurnosti hrane putem edukativnih kampanja i javnih izvještaja. Inspektorat bi omogućio efikasniju reakciju na hitne situacije, poput povlačenja nesigurnih proizvoda, čime bi se smanjili potencijalni rizici za stanovništvo. Osim toga, inspektorat bi pružao prilike za zapošljavanje, posebno stručnjaka iz oblasti sigurnosti hrane, hemije i mikrobiologije. Kroz saradnju s obrazovnim institucijama, inspektorat bi podržavao istraživanja i inovacije u prehrambenom sektoru. Na kraju, povećana sigurnost hrane doprinijela bi održivom razvoju lokalne poljoprivrede i prehrambene industrije.

- Povećanje nivoa sigurnosti hrane u kantonu.
- Smanjenje broja zdravstvenih incidenata povezanih s hranom.
- Veća transparentnost i povjerenje potrošača.
- Usklađenost sa zakonodavstvom Federacije BiH i EU.

Formiranje Kantonalnog inspektorata za hranu je ključan korak ka unapređenju sigurnosti hrane, zaštiti zdravlja potrošača i harmonizaciji sa standardima EU.

Jasna podjela nadležnosti, efikasna koordinacija i transparentna komunikacija ključni su za organizaciju inspekcijskih službi bez kolizije. Uvođenje digitalnih alata, zajedničkih inspekcija i redovnih edukacija može značajno smanjiti preklapanja i povećati efikasnost inspekcijskog nadzora.

Uvođenje inspektora za hranu ne znači smanjenje važnosti sanitarnih inspektora, već njihovu integraciju u sistem koji osigurava sveobuhvatnu kontrolu.

Uvođenje inspektora za hranu može rasteretiti veterinarske inspektore, omogućavajući im da se fokusiraju na zdravlje životinja, kontrolu klaonica i specijalizirane inspekcije proizvoda životinjskog porijekla.

S precizno definiranim ulogama, veterinarski inspektori neće morati provoditi inspekcije koje nisu u njihovoj osnovnoj nadležnosti, čime se štedi vrijeme i resursi.

➢ **PRILOG**

- Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona.

SELVEDINA SARAJLIĆ SPAHIĆ
Zastupnica u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona

NACRT

Na osnovu člana 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na _____ sjednici, održanoj dana __.__. 2025. godine, donosi

Z A K O N
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INSPEKCIJAMA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

Član 1.
(Izmjena i dopuna člana 17.)

(1) U Zakonu o inspekcijama Zeničko dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 6/11, 15/21 i 18/24), u članu 17., u tački v) iza riječi „zaštite" interpunkcijski znak „tačka" se zamjenjuje interpukcijskim znakom „tačka-zarez".
(2) Iza tačke v) dodaje se nova tačka z) koja glasi:
„z) kantonalna inspekcija za hranu."

Član 2.
(Izmjena i dopuna člana 19.)

(1) U članu 19. u tački v) iza riječi „zaštite" interpunkcijski znak „tačka" se zamjenjuje interpukcijskim znakom „tačka-zarez".
(2) Iza tačke v) dodaje se nova tačka z) koja glasi:
„z) kantonalni inspektor za hranu."

Član 3.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objaljivanja u „Službenim novinama Zeničko dobojskog kantona".

PREDSJEDAVAJUĆI

Broj: _____
Datum: _____
Z e n i c a

Ćazim Huskić

O b r a z l o ž e n j e

I – Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbi člana 37. stav (1). tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, kojim je utvrđena nadležnost Skupštine Kantona da donosi zakone i druge propise u okviru izvršavanja nadležnosti Kantona.

II- Razlozi za donošenje

Razlozi za donošenje ovog zakona temelje se na postojećem zakonodavnom okviru na nivou Federacije BiH, kantona i EU. EU Regulativa br. 178/2002 postavlja principe sigurnosti hrane "od njive do stola", osiguravajući da svi akteri u prehrambenom lancu snose odgovornost za sigurnost proizvoda. Ovaj pravni okvir zahtijeva implementaciju preventivnih mjera i efikasan inspekcijski nadzor, što se prenosi na nacionalne i kantonalne nivoe. Federalni zakon o inspekcijama jasno definiše ulogu inspektora za hranu, kao i organizacionu strukturu koja uključuje Federalni inspektorat za hranu.
Harmonizacija zakonodavstva na kantonalnom nivou s federalnim i EU standardima ključna je za osiguranje konzistentnog pristupa sigurnosti hrane. Inspektorat za hranu bi također osigurao bolje provođenje postojećih zakona kroz jasnu organizacionu strukturu i specijalizirani kadar. Uvođenje inspektorata za hranu olakšalo bi saradnju sa EU institucijama i osiguralo pristup fondovima za sigurnost hrane. Pravna osnova osigurava legitimnost prijedloga, čime se garantuje njegovo efikasno provođenje. Također, ovim Zakonom se omogućava inspektoru za hranu da ima potrebne ovlasti za preduzimanje upravnih i prekršajnih mjera prema subjektima koji krše zakon. Ovo uključuje i obavezu inspektora da obavještavaju javnost o rizicima vezanim za nesigurnu hranu. Pravna osnova pruža okvir za sistematski nadzor nad cijelim lancem ishrane, uključujući proizvodnju, distribuciju i prodaju hrane.
Prijedlog se temelji na sljedećim zakonima i propisima:

- EU legislativa o sigurnosti hrane (Regulativa (EZ) br. 178/2002) koja postavlja principe sigurnosti hrane "od njive do stola".
- Zakon o inspekcijama Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 73/14 i 19/17 - odluka US) (Članovi 23, 24 i 25), koji definiraju inspektore za hranu na federalnom nivou.

Imajući u vidu da se predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona neposredno odražava na vitalni interes Kantona, te kako se ne radi o većim izmjenama i dopunama ovog Zakona jer nije u pitanju složen i obiman zakon, stoga se predlaže, da se ovaj Zakon u formi prijedloga pretrese po skraćenom postupku shodno odredbi člana 140. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona – Četvrti prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 5/24).

III. Obrazloženje pravnih rješenja

Članom 1. vrši se izmjena i dopuna člana 17. i dodaje se nova inspekcija Kantonalna inspekcija hranu. Navedenom izmjenom i dopunom vrši se usklađivanje Zakona o inspekcijama ZDK sa EU legislativa o sigurnosti hrane (Regulativa (EZ) br. 178/2002) koja postavlja principe sigurnosti hrane "od njive do stola", te Zakonom o inspekcijama

Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 73/14 i 19/17 - odluka US) (Članovi 23, 24 i 25).

Članom 2. vrši se izmjena i dopuna člana 19. i dodaje se nova pozicija Kantonalnalni inspektor za hranu. Navedenom izmjenom i dopunom vrši se usklađivanje Zakona o inspekcijama ZDK sa EU legislativa o sigurnosti hrane (Regulativa (EZ) br. 178/2002) koja postavlja principe sigurnosti hrane "od njive do stola", te Zakonom o inspekcijama Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 73/14 i 19/17 - odluka US) (Članovi 23, 24 i 25).

Član 3. predviđa datum stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona.

IV. Obezbjeđenje finansijskih sredstava

Predložene izmjene i dopune Zakona zahtijevaju dodatna finansijska sredstva u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2025. godinu.

Zenica, dana 25.02.2025. godine